

TIKĖJIMO TIESŲ TILTAI

„Svarbiausia žinia, kurią norėčiau Jums palikti – branginkite savo šaknis ir laisvę“

J. Em. kardinolas Sigitas Tamkevičius.

Regina STATKUVIENĖ

Minint Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos penkiasdešimties metines, Seime gegužės mėnesį vyko konferencija „50 metų po Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos pasirodymo: pamokos ir perspektyvos“. Jos globėjas J. Em. kardinolas Sigitas Tamkevičius dalijasi mintimis apie šio istorinio fenomeno prasmę anuomet, reikšmę šiandien ir ateities perspektyvas.

Jūsų Eminencija, kaip manote, kokias kronikos pamokas Lietuva išmoko, o kokias galbūt primiršo?

Svarbiausioji kronikos pamoka – už tiesą ir laisvę reikia kovoti visą gyvenimą. Dievas mus apdovanojo laisve, bet tą laisvę kėsinasi daug kas pavergti. Ne tik išorinės jėgos, bet ir įvairūs mūsų vidiniai polinkiai.

Žmogų gali kėsintis pavergti ne tik išorinis, gerai matomas priešas, kaip tai vyksta šiandien-

je Ukrainoje, bet ir blogis, esantis šalia mūsų, – alkoholis, narkotikai ir panašūs dalykai. Ir ši vergystė gali būti ne mažiau pražūtinga už išorinę nelaisvę. Jei žmogus nebudi, jis gali labai lengvai prarasti laisvę.

Sovietmečiu viskas buvo aišku: buvome okupuoti, okupantas kovojo prieš tautiškumą, prieš Bažnyčią. Buvo labai akivaizdu, kur reikia priešintis. Šiandien gali atrodyti, kad jau nereikia kovoti už laisvę. Bet tokiomis laisvės sąlygomis yra pavojus pasinerti į pramogą, daiktus ir jau nebranginti tiesos, tikėjimo. Žmogus gali nepajusti, kai savo vidumi tampa pavergtas.

Gyvename laisvoje Lietuvoje, bet tikrai laisvų žmonių, man atrodo, yra mažuma.

Sovietmečiu kovojome už išorinę laisvę, šiandien tos kovos jau nebereikia, bet už visišką žmogaus laisvę reikia kovoti visą gyvenimą. Tai ir būtų kronikos pamoka.

Kaip manote, kodėl Lietuvoje būtent Katalikų bažnyčia tapdavo laisvės kovų bastionu (prisimename 1863 metų sukilimą, Blaivybės sąjūdį, knygnešius, pasipriešinimą sovietizacijai). Galbūt tai susiję su faktu, kad Lietuva yra civilizacijų paribyje, o Katalikų bažnyčia yra vakarietiškos civilizacijos pamatas? Vadinasi, civilizacinė kova Lietuvoje neiš-

vengiamai reiškia ir pasirinkimą – su Katalikų bažnyčia ar prieš ją?

Bažnyčia stovi ant uolos, kuri yra Kristus ir jo paskelbtoji Evangelija. Kas priima Kristų, savo gyvenimą stato ne ant smėlio, bet ant uolos. Kristus apie save pasakė: „Aš esu tiesa“ ir „Tiesa padarys jus laisvus“. Reiškia, krikščionis niekuomet nesusitaisys su vergiška padėtimi. Krikščioniškas tikėjimas, jeigu jo nuosekliai laikomasi, visais laikais padėdavo žmonėms stovėti tiesos pusėje ir kovoti už laisvę. Kai žmogus be tikėjimo ima kurti savo tiesas, labai dažnai jis nueina į visokius klystkelius. Manau, Bažnyčia tuo ir brangi tiek praityje, tiek šiandien, kad ji žmogų padaro tvirtą, sąžiningą, kovojantį su bet kokia prievarta.

Galime tik pasidžiaugti, kad Vakarų civilizacija kūrėsi ant krikščioniškų pamatų. Tai užtikriną jos gyvybingumą. Todėl mūsų tikėjimas yra didelė brangenybė.

Žvelgdami į savo istoriją matome, kad Bažnyčia ir jos žmonės visada kovoja už laisvę: carinės priespaudos laikais – knygnešiai, sovietmečiu – kronika, vėliau – Sąjūdis. Ir visur pirmose gretose matome tikinčius žmones, krikščionis. Man atrodo, kad esminis dalykas yra, jog tikėjimas padaro žmogų pakankamai stiprų, tikėjimas iš žmogaus reikalauja gyventi tiesoje, elgtis pagal sąžinę. Todėl tvirtai tikinčio žmogaus neįmanoma pavergti. Jis visada kovos už tikrą laisvę.

Kaip Lietuvos visuomenėje keitėsi požiūris į kroniką, jos leidėjus ir platintojus per visą nepriklausomybės laikotarpį?

Man atrodo, kad kronika nestokojo dėmesio per visą nepriklausomybės laikotarpį, tik šiomet, minint

kronikos 50-ies metų jubiliejų, to dėmesio yra ypatingai daug.

Dauguma kronikos žmonių buvo pakankamai kuklūs ir nematė reikalo apie save kalbėti. Tačiau dėmesys su metais augo, ypač artėjant apvalioms sukaktims – 30, 40 metų. Šiomet jo ypač daug, iš visų pusių analizuojama, kokios kronikos įtaka buvo anuomet, kokios pamokos gali būti šiandien.

Apie kronikos leidimą, apie tai, kas buvo prieš 50 metų, kalbėta daug. Kartais man atrodo, kad gal net per daug. Bet labai svarbu, kad mes iš kronikos fakto pasidarytume išvadas dabarčiai. Žmonės ir sovietmečiu, ir dabar yra panašūs. Ir anuomet, ir šiandien mums reikia stovėti tiesos pusėje, kovoti už tikrą vidinę, dvasinę laisvę.

Todėl kronikos pamokos, man atrodo, šiandien yra ne mažiau aktualios, nes mus daug kas bando pavergti. Pavyzdžiui, genderistinė ideologija, kurią popiežius Pranciškus įvardija kaip ideologinę kolonizaciją, arba pastangos tikėjimą, Bažnyčią palikti kažkur paribyje, tarsi tai būtų visiškai nesvarbu.

Manau, kad labai svarbi kronikos pamoka – mūsų tautos pamatų pamatas buvo ir yra krikščionybė ir šitą pamatą reikia labai branginti. Jei, neduok Dieve, mes jį prarastume, būtume beviltiniai.

Seime vykusiame konferencijoje kalbėta ne tiek apie praeitį, kiek apie dabartį ir ateitį. Apie tai ir reikia kalbėti: ką padarė kronika savo laiku, paanalizuoti, ką mes šiandien turime padaryti, kad būtume tokie tvirti, kokie tvirti buvo kronikos žmonės.

Kaip manote, kada sunkiau skleistis tiesos žodį – ar tada, kai jis persekiojamas ir draudžia-

mas, ar tada, kai jis prilyginamas kiekvieno asmeninoms tiesoms?

Tiesos žodį galima skleisti bet kokiose sąlygose, tik reikia, kad žmogus jį būtų suradęs. Sunkios sąlygos kartais gali būti net palankesnės branginti tiesos žodį, nes tuomet, kai gyvenimas lengvas, mes lengvai išlempame ir pradame branginti tik tai, kas tarnauja mūsų egoizmui bei savimeilei.

Manau, kronikos reikšmė pakankamai įvertinta, ateityje istorikai, analizuodami sovietmetį, galbūt galės dar nuodugniai išstudijuoti tą ilgą, sunkų stagnacijos laikotarpį nuo partizaninio pasipriešinimo pabaigos iki Sąjūdžio. Juk jeigu ne kronika, tai žmonėse laisvės dvasia būtų buvusi dar labiau prislopinta.

Viena vertus kronika skleidė informaciją apie pavergtą Lietuvą, kita vertus ji drąsios žmones stovėti tiesos ir laisvės pusėje.

Gimė ir išaugo jaunoji karta, kuri tiek apie kroniką, tiek apie totalitarinį sovietmečio režimą žino tik iš vadovėlių arba vyresniųjų pasakojimų. Kokią žinią norėtumėte jiems palikti?

Yra didelė pagunda manyti, kad svarbu tik tai, ką mes patys šiandien kuriame. Labai lengva taip susireikšminti. Svarbiausia žinia, kurią norėčiau palikti jaunajai kartai: labai branginkite savo šaknis. Tos šaknys yra visa tai, ką kūrė ir už ką kovojo visi mūsų pirmtakai. Šis paveldas yra brangenybė, iš kurios galime mokytis kurti ateitį. Istorija yra gyvenimo mokytoja. Ta mokytoja yra ir mūsų istorinės šaknys.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Stiprino lietuvių, platino lietuvišką spaudą

Motiejus Bugenis – draudžiamosios lietuviškos spaudos platintojas.

Mūsų puslapyje „Tikėjimo tiesų tiltai“ rašome apie Ukmergės nusipelnusių, žinomų žmonių

gimimo sukaktis.

Balandžio mėnesį skelbėme, kad sukanka 155-eri metai, kai Siesikų parapijoje, Ukmergės apskrityje, 1867 m. balandžio 5 d. gimė Motiejus Bugenis, kunigas, draudžiamosios lietuviškos spaudos platintojas.

Į redakciją paskambinęs mūsų kraštietis Saulius Jonas Bugenis pasakojo esantis Motiejaus Bugenio brolio anūkas. Šiuo metu gyvena ne Ukmergėje, tačiau čia prabėgo jo vaikystė. Vyras sako besidomintis savo giminės istorija, kurioje, kaip matyti, yra tokių iškilų asmenybių.

Pasakojo, kad iš turimų archyvinių dokumentų matyti kita jo senelio brolio gimimo data – 1867 m. rugpjūčio 3 d. Motiejus Bugenis – draudžia-

mosios lietuviškos spaudos platintojas – gimė Siesikų parapijoje, valstiečių šeimoje. 1892 m. gavo kunigo išventinimus. 1913 metais pradėjo eiti Kernavės bažnyčios klebono pareigas.

Jo rūpesčiu buvo baigta statyti nauja mūrinė parapijos bažnyčia. Joje kunigas įvedė ir lietuviškas pamaldas vietoje anksčiau buvusių vien tik lenkiškų.

Jo dėka lietuvių vaikai buvo pradėti katechizuoti lietuviškai.

Nėra labai aiški kunigo M. Bugenio mirties data. Savo laikrastyje esame skelbę, kad jis mirė 1919 m. rugsėjo 10 d. Kernavėje. Tokią datą rado kraštotyrinė medžiagą renkanti Ukmergės Vlodo Šlaito viešoji biblioteka. Tačiau kituose šaltiniuose nurodoma ir vėlesnė data.

Už inf.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

GYVOS PILGRIMYSTĖS DIENA Šiluvoje:

2022 m. birželio 18 d.

ŽYGIS SUAUGUSIEMS

> Lyduvėnai - Šiluva (16 km)
Grupę lydi kun. Artūras Kazlauskas (nuo 18 m.)

ŽYGIS STUDENTAMS

> Šiaulės kalnas - Šiluva (21 km)
Drauge su Kauno akademine sielovada;
Grupę lydi arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ

ŽYGIS JAUNIMUI

Žygis „Ieškojimų kelyje“ (16-35 m.)
> Tytuvėnai - Šiluva (11 km)
Drauge su Pašaukimų sielovada;
Grupę lydi kun. Liutauras Vilėniškis

ŽYGIS ŠEIMOMS

> Betygala - Dvarviečių km. (9 km)
Drauge su Kauno arkivyskupijos šeimos centru

ASMENINĖ PILGRIMYSTĖ

> Trys žiediniai maršrutai:
9 km // 12 km // 16 km

Šiais maršrutais galite keliauti asmeniškai, su savo šeima ar maža grupele (be palydėjimo).

Informacija apie registraciją:
www.pilgrimyste.lt

